

Fluchskrift

Gebruik jeugdzorg in Fryslân,
1e half jaar 2015

Aanleiding

Sinds de invoering van **de Jeugdwet** op 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg. Jeugdzorg is een overkoepelende term waar sprake van is als een jongere gebruik maakt van jeugdhulp, jeugdbescherming of jeugd-reclassering. Jeugdzorg is gericht op jeugdigen van nul tot 18 jaar. In bijzondere situaties kan jeugdzorg doorlopen tot 23 jaar.

Jeugdigen kunnen tegelijkertijd te maken krijgen met jeugdhulp, jeugd-reclassering en jeugdbescherming. De lokale uitvoering van jeugdbescherming en jeugd-reclassering valt wél onder de Jeugdwet, maar niet onder de definitie van jeugdhulp, zie kader op de volgende pagina voor meer informatie. In dit Fluchskrift ligt de nadruk op het gebruik van jeugdhulp in Fryslân en is gebaseerd op cijfers van het CBS over het eerste halfjaar van 2015.

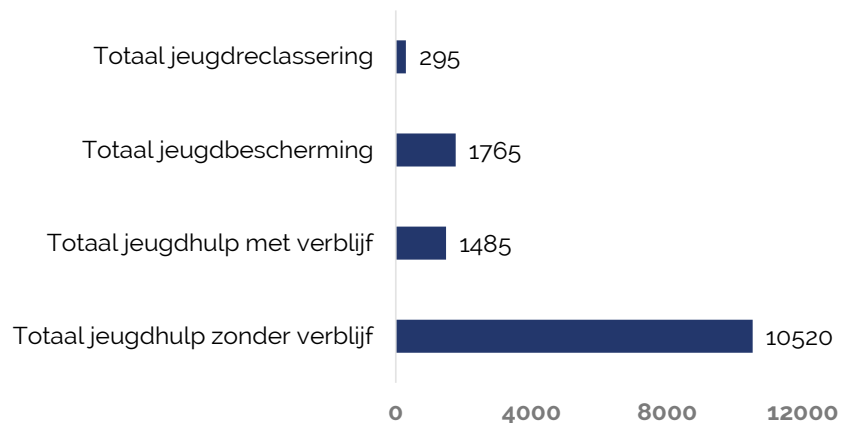
Gebruik jeugdzorg is toegenomen

In het eerste halfjaar van 2015 maakten 12.065 jongeren uit Fryslân gebruik van jeugdzorg, waarvan 60% man en 40% vrouw. Het grootste deel van de Friese jongeren kreeg jeugdhulp zonder verblijf namelijk 10.520. Ongeveer 1.485 jongeren kreeg hulp met verblijf. Verder kregen 1.765 jeugdigen te maken met een jeugdbeschermingsmaatregel en kregen 295 jongeren jeugd-reclassering opgelegd.

Er is een stijging van 5% in het aantal trajecten jeugdzorg voor Friese jeugdigen per 30 juni 2015, ten opzicht van 31 maart 2015. Landelijk groeide het aantal trajecten met 3%. De grootste toename met 10% is te zien in de gemeenten Harlingen en Terschelling. Een jeugdige kan meerdere vormen van hulp of zorg ontvangen en heeft dan ook meerdere trajecten. Het aantal trajecten is daarom ook hoger dan het aantal jongeren dat jeugdzorg ontvangt.

Aantal jongeren in jeugdzorg

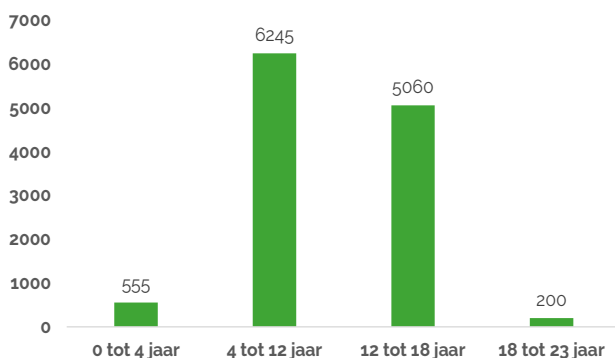
Bron: CBS, bewerking FSP

Meeste gebruik door tieners

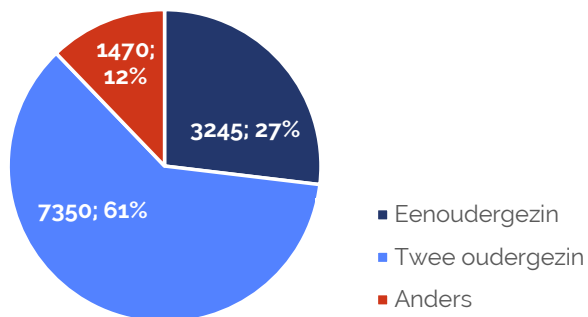
De basisschoolleerlingen maakten absoluut het meest gebruik van jeugdzorg (6.245). Maar vergeleken met leeftijdgenoten scoren de jeugdigen van 12 tot 18 jarigen het hoogst (12% van de 12 tot 18 jarigen), gevolgd door de 4 tot 12 jarigen (10%). Van de 0 tot 4 jarigen krijgt slechts 2% een aanbod jeugdzorg. Er wordt weinig jeugdzorg gebruikt door 18 tot 23 jarigen (0,5%).

Gebruik jeugdzorg in Fryslân naar leeftijd

Bron: CBS, bewerking FSP

Gebruik jeugdzorg naar gezinskenmerken

Bron: CBS, bewerking FSP

Meeste jeugdigen uit gezin met twee ouders

De meeste jeugdigen (61%) woonden bij de start van het jeugdzorgtraject in een tweepersoonsgezin. Bijna een derde komt uit een éénpersoonsgezin (27%). Iets meer dan één op de 10 jeugdigen woonde bij de start van een jeugdzorgtraject niet thuis met ouders samen (12%).

Jeugdhulp

is alle ondersteuning, hulp en zorg - niet zijnde preventie - die gemeenten leveren om:

- problemen en de gevolgen hiervan bij het groeien en opvoeden te verminderen,
- jeugdigen, ouders en betrokkenen in het netwerk van de jeugdigen met de gevolgen hiervan te leren omgaan.

Het doel van jeugdhulp is dat jeugdigen ondanks hun somatische, verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, gedragsproblemen, chronisch psychisch probleem of psychosociaal probleem zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren en deelnemen aan het maatschappelijk verkeer.

Jeugdbescherming

is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Het doel van de kindbeschermingsmaatregelen is het opheffen van de bedreiging voor de veiligheid en ontwikkeling van het kind. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

Jeugdreclassering

is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking kwamen en een proces-verbaal kregen.

Meeste gebruik van alléén ambulante jeugdhulp of daghulp

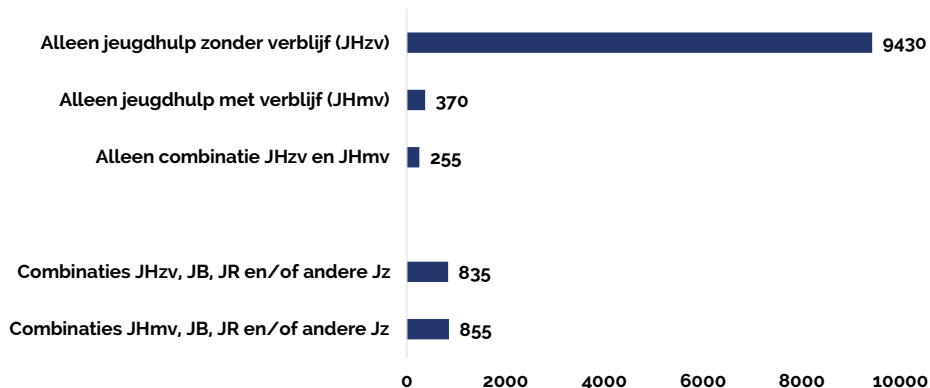
De meeste jeugdigen (9.430; 78%) maakten alléén gebruik van jeugdhulp zonder verblijf (JHzv). Dit houdt in dat zij geen jeugdhulp ontvingen die ook voorziet in overnachtingen. Het kan gaan om ambulante jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige, op het kantoor van de zorgaanbieder of daghulp, zoals behandeling in een medisch orthopedagogisch dagverblijf (MOD). Een klein deel van de jeugdigen (370; 3%) kreeg alléén jeugdhulp mét verblijf (JHmv). Zij slapen dan formeel in een jeugdhulpvoorziening. De jongeren kunnen in een 24 uren voorziening wonen, maar het verblijf kan ook beperkt zijn tot het doorbrengen van een weekend in een logeervoorziening. Bijna 1.700 jongeren hadden te maken met complexe trajecten, waarin zowel sprake is van jeugdhulp, jeugdbescherming als jeugdreclassering.

Landelijk werd op 31 maart 2015 ruim 5,6% van alle jeugdhulptrajecten zonder verblijf uitgevoerd door een wijk- of gebiedsteam. In Fryslân is dit 3%. Op 30 juni 2015 ligt dit percentage op respectievelijk 6,2% en 3,1%.

Gebruikte afkortingen

Jz	: Jeugdzorg
JHzv	: Jeugdhulp zonder verblijf
JHmv	: Jeugdhulp met verblijf
JB	: Jeugdbescherming
JR	: Jeugdreclassering

Friese jongeren met combinaties van jeugdhulp met jeugdbescherming of jeugdreclassering

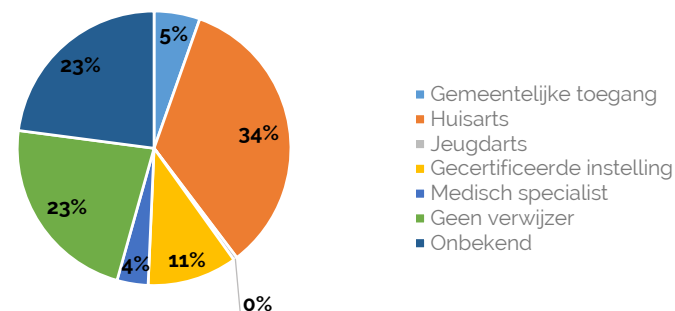

Bron: CBS, bewerking FSP

Huisarts verwijzer meeste trajecten jeugdhulp

Gemeenten mogen zelf bepalen welke jeugdhulp vrij toegankelijk is. Daardoor kan de toegang tot jeugdhulp per gemeente verschillend geregeld zijn. Bij vrij toegankelijke jeugdhulp hebben ouders en jeugdigen geen verwijzer nodig. Bijna een kwart van de trajecten had betrekking op vrij toegankelijke jeugdhulp. Een even groot deel van de trajecten liep door uit 2014. In de grafiek zijn de groep verwijzers voor deze trajecten aangeduid als 'Onbekend'. De jeugdartsen verwezen 60 jeugdigen naar jeugdhulp, wat uitkomt op 0,4%. Ruim een derde van de trajecten kwam tot stand na verwijzing door de huisarts en 11% via een gecertificeerde instelling. Dit zijn organisaties die een jeugdbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering uitvoeren. Wanneer de doorlopende trajecten buiten beschouwing worden gelaten, komt het aandeel verwijzingen via de huisarts uit op 44%. Slechts 7% van de nieuwe trajecten jeugdhulp kwamen in 2015 tot stand na verwijzing door de wijk- of gebiedsteams.

Doorverwijzers naar jeugdhulptrajecten in Fryslân

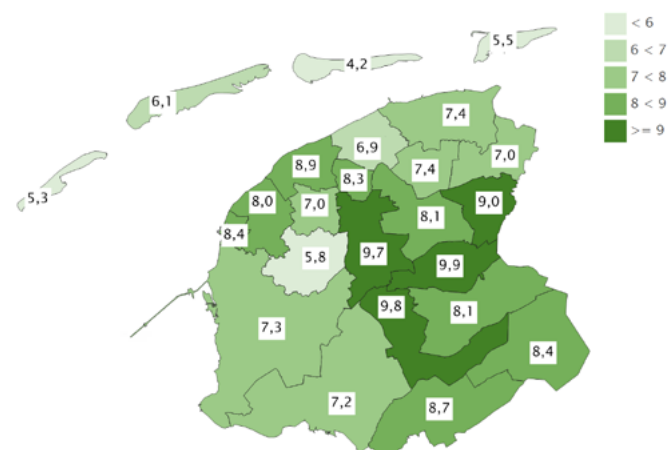
Bron: CBS, bewerking FSP

Aantal jongeren met jeugdhulp per gemeente

Als we kijken naar het aandeel jongeren in de jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar in een gemeente dan blijken de gemeenten Smallingerland (9,9%), Heerenveen (9,8%), Leeuwarden (9,7%) het hoogst te scoren.

De gemeenten Ameland (4,2%), Vlieland (5,3%) en Schiermonnikoog (5,5%) hebben relatief gezien de minste jeugdigen in de jeugdhulp. In absolute aantallen hebben de gemeenten Leeuwarden (1.975), Súdwest-Fryslân (1.340) en Smallingerland (1.200) het hoogste aantal jongeren in de jeugdhulp.

Percentage jeugdigen in jeugdhulp per gemeente

Bron: CBS, bewerking FSP

Verantwoording cijfers en vergelijkbaarheid

De cijfers jeugdzorg over de eerste helft van 2015 zijn lastig te vergelijken met CBS cijfers over eerdere jaren. De cijfers uit 2015 zijn halfjaar-cijfers, terwijl voor eerdere jaren alleen de jaarcijfers bekend zijn. Verder zijn de hier gepresenteerde cijfers afgerond op vijftallen. Om het risico op onthulling van individuen te voorkomen zijn de waarden 0 tot en met 7 door CBS weergegeven als geheim. Hierdoor kan de som van de detailgegevens afwijken van het totaal. Verder zijn de cijfers voorlopig, en zijn de cijfers van jeugdhulp gefinancierd via een PGB hierin niet meer meegenomen. Daardoor kan het gebruik jeugdhulp hoger uitkomen dan deze cijfers suggereren.

Tenslotte

In de eerste helft van 2015 hebben 12.065 jeugdigen in Fryslân gebruik gemaakt van jeugdzorg (jeugdhulp, jeugdbescherming of jeugd-reclassering). Het grootste deel van de Friese jeugdigen kreeg jeugdhulp zonder verblijf, namelijk 10.520. Bijna 1.700 jongeren hadden te maken met complexe trajecten, waarin zowel jeugdhulp, als jeugdbescherming en/of jeugdreclassering geboden werd. Juist voor deze jongeren zal samenwerking tussen de verschillende professionals via een 'één gezin, één plan'-benadering van groot belang zijn. Van alle nieuwe verwijzingen kwam slechts 7% binnen via de gemeentelijke toegang; 44% via de huisarts. Op grond van deze cijfers is het de vraag in welke mate de wijk- en gebiedsteams goed zicht hebben op gezinnen die in aanmerking komen voor jeugdzorg zodat tijdig de juiste gezinsondersteuning kan worden geregeld. Tieners, basisschoolleerlingen en hun ouders maakten vijf keer zoveel gebruik van jeugdzorg dan ouders van baby's en peuters. Juist in de eerste levensjaren wordt winst verwacht van preventie en vroegtijdige hulp. De cijfers jeugdzorg zijn gebaseerd op een nieuwe CBS statistiek, en de toegang tot jeugdzorg is sinds januari 2015 anders geregeld. Er zal een langere periode van monitoring nodig zijn om conclusies te kunnen trekken over de effecten van het veranderde beleid.

Colofon

In de Databank van het Fries Sociaal Planbureau zijn meer cijfers te vinden over jeugdzorg.

Bronnen/links

- CBS, Jeugdhulp. 1e halfjaar 2015
- CBS Statline
- Databank Fries Sociaal Planbureau

Auteur

Bianca Bijlsma,
bbijlsma@friessociaalplanbureau.nl,
06 21896878/058 234 85 00

Henk Fernee,
hfernee@friessociaalplanbureau.nl,
06 15606701/058 234 85 00

Opmaak

Jongens van de Jong

FRIES SOCIAAL
PLANBUREAU

Westersingel 4
8913 CK Leeuwarden
T (058) 234 85 00
www.friessociaalplanbureau.nl